

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Deres ref:

Oslo, 14.juni 2016
Vår ref: Iman Winkelman/ 16-15227

HØRINGSSVAR LOVFESTING OMGÅELSESEGEL SKATTERETTEN

Vi viser til mottatt høringsbrev og høringsnotat av 15.mars 2016 i anledning forslaget om å lovfeste en omgåelsesregel i skatteretten. I det følgende gir vi våre vurderinger i anledning lovforslaget.

Vi stiller oss selvsagt til disposisjon for departementet dersom det er ønskelig med ytterligere dialog i anledning forslaget.

Om Hovedorganisasjonen Virke

Våre foretatte vurderinger i anledning forslaget bygger på vår rolle som næringslivets nest største hovedorganisasjon. Virke favner et bredt antall næringer, med hovedvekt på bransjene handel, service, kunnskap, teknologi, helse og omsorg. Blant våre 20 000 virksomheter som til sammen sysselsetter 230 000 ansatte har et stort flertall skatteplikt. En rekke av våre medlemmer innen handelsnæringen er også direkte berørt av regelverket for toll etter tolloven. Merverdiavgiftslovens bestemmelser berører majoriteten av våre medlemmer uavhengig av bransjetilhørighet. Den foreslåtte regelen vil således potensielt sett være relevant for svært mange av våre medlemsvirksomheter.

Innledende vurderinger

På vegne av våre medlemmer er vi opptatt av at lovverket på området for skatt, avgift og toll utformes på en måte som balanserer statens interesser med virksomhetenes behov. Vi vil i den anledning særlig peke på at regelverket bør utformes på en slik måte at det er enkelt å forholde seg til og bidrar til høy grad av forutsigbarhet over tid. Vi vil også understreke at regelverket må være av en slik karakter at det ikke bidrar til unødvendig høye compliancekostnader i forbindelse med gjennomføring av forretningsmessige disposisjoner som naturlig inngår som del av virksomhetens løpende drift og utvikling.

For Virke er konkurranse på like vilkår et overordnet prinsipp. Vår vurdering er at en lovfesting av en omgåelsesregel kan bidra til å redusere tilpasninger av skattemessig karakter som bidrar til å gi enkelte virksomheter et urettmessig konkurransefortrinn gjennom skattemessige tilpasninger som utfordrer bestemmelsene i skatteloven.

Samtidig vil en eventuell lovfesting av en omgåelsesregel kunne medføre en økt belastning også for den delen av næringslivet som ikke er en del av omgåelsesproblemet man har til hensikt å redusere gjennom regelen. Vi er særlig bekymret for dette sett i relasjon til erfaring som viser at det er svært vanskelig å innføre målrettede tiltak som utelukkende rettes mot multinasjonale selskaper som utfordrer nasjonale bestemmelser på området for skatt og avgift. Ofte ender slike tiltak opp mot å være en økt belastning for virksomheter som allerede etterstreber lojal regeletterlevelse.

Til det konkrete forslaget

Virke vil innledningsvis peke på at den faglige utredningen som foreligger er grundig og gjennomarbeidet sett i relasjon til forslaget om å lovfeste en omgåelsesregel i skatteretten. Det er viktig at man i forlengelsen av høringsrunden også foretar en nærmere vurdering av forslaget vurdert ut fra andre hensyn enn de rent juridiske og skattemessige. Spesielt er vi opptatt av at følgende momenter blir vektlagt som del av departementets videre vurderinger:

Grad av forutsigbarhet

Vi anbefaler at man foretar en nøye vurdering av i hvilken grad en eventuell lovfesting av en generell omgåelsesregel bidrar til økt forutsigbarhet for virksomhetene som vil bli omfattet av loven. Vi viser til utredningen der man gjør et selvstendig poeng av at spørsmålet om forutsigbarhet for skattyterne henger nært sammen med hvordan regelen utformes. Vi kan ikke se at de foreslåtte omstendighetene som det skal legges avgjørende vekt på ved vurdering av om omklassifisering skal finne sted, er tilstrekkelig presise i møte med et ønske om høy grad av forutsigbarhet. Det vil også være slik at man uavhengig av den endelige utformingen av regelen fortsatt vil ha stor grad av skjønn i den enkelte sak. Dette tilsier at en eventuell lovfesting av en omgåelsesregel vil bidra til å endre forutsigbarheten i normen for omgåelse. Det er vanskelig å fastslå kategorisk at en slik endring medfører mindre forutsigbarhet for skattyter. En lovfesting vil bidra til å gjøre normens innhold tydeligere. Det vil også bli lettere å identifisere vilkårene for når myndighetene kan foreta omklassifisering.

Samtidig ligger det stor grad av forutsigbarhet i etablert rettspraksis og juridisk teori. Dette svekkes i møte med omstendigheter som ikke er mer presise og graden av skjønn som vil prege myndighetenes vurderingsarbeid i forlengelsen av dette.

Det er heller ikke slik at økt forutsigbarhet for når myndighetene kan gripe inn, utelukkende er positivt dersom fordelene ved økt forutsigbarhet motsvares av åpenbare ulemper knyttet til andre forhold. Et slikt forhold som vi finner relevant å nevne, er utvidet rett til omklassifisering av disposisjoner som frem til nå har vært ansett som akseptabel skatteplanlegging, men som ved lovfesting tvil kunne bli oppfattet som uakseptabel skatteomgåelse.

Vi er opptatt av forutsigbarhet for skattyter fordi det har betydning for tilgangen til kapital for investeringer i norske virksomheter. I møte med den pågående omstillingen av norsk økonomi, vil det være særlig uheldig dersom man gjennomfører endringer i skatteretten som medvirker til potensielt større usikkerhet med hensyn til hvordan disposisjoner vil bli vurdert skattemessig av myndighetene.

Utvidet rett til omklassifisering

Virke ber om at man vurderer nærmere om det er hensiktsmessig at man gjennom en lovfesting av en generell omgåelsesregel som gir myndighetene utvidet rett til omklassifisere disposisjoner for så å anvende skattereglene (skattemessig gjennomskjæring). På den ene siden erkjennes det at en utvidet rett til gjennomskjæring kan bidra til bedre og mer like konkurransevilkår mellom ulike næringsdrivende som opererer ulikt med hensyn til grensegangen mellom lovlig skattetilpasning og ulovlig skatteunndragelse.

Motsatt vil utvidet rett til gjennomskjæring kunne være svært uheldig sett i sammenheng med den byrde dette representerer for virksomheter som foretar disposisjoner som etter gjeldende rett / rettspraksis ikke vil være aktuelle å vurdere med hensyn til omklassifisering. Vi er særlig bekymret for at man tar til orde for en endring fra gjeldende norm med hensyn til det objektive vilkåret man skal vurdere disposisjonene etter. Etter vår oppfatning bør man så langt som mulig følge dagens norm der totalvurderingen om disposisjonen, vurdert ut fra dens virkninger, skattyters formål og andre omstendigheter, benyttes dersom man beslutter å lovfeste en generell omgåelsesregel i skatteretten. Dette betyr også at vi stiler oss negative til forslaget om at disposisjoner skal vurderes opp mot formålet med den *enkelt* omgatte skatteregel. Etter vår oppfatning bør det legges en bredere og mer helhetlig vurdering til grunn, hvor også formålet bak regelen som er anvendt kan tillegges vekt i skattyters favør.

Likeledes er vi skeptisk til flere av de andre omstendighetene som nevnes, og som skal gi myndighetene anledning til å omklassifisere en disposisjon. Dette henger nært sammen med vår frykt for at de foreslåtte omstendighetene åpner for omfattende uenighet mellom skattyter og myndighetene i en rekke tilfeller.

For virksomhetene vil prosesser knyttet til uenighet kunne fremstå som svært ressurskrevende og urimelige byrdefulle i de tilfeller der omgåelsesregelen feilaktig blir forsøkt anvendt fra statens side for å omklassifisere disposisjoner med påfølgende anvendelse av skattereglene på det omklassifiserte rettsforholdet. Med utgangspunkt i dette, bør man fra departementets side arbeide videre med sikte på at omstendighetene utformes på en slik måte at de er mer presise med hensyn til når omklassifisering skal kunne finne sted. I motsatt fall bør det vurderes om det er riktig å lovfeste en omgåelsesregel. *Det vil være klart uheldig dersom følgeeffekten av en eventuell lovfesting blir en rekke saker der private virksomheter må bruke store ressurser på å bevise sin uskyld i møte med et mislykket forsøk på å trekke grensen mellom akseptabel skatteplanlegging og uakseptabel skatteomgåelse.*

Hva som skal omfattes

Vi vil også be om at man vurderer nærmere om det er riktig å la en generell omgåelsesregel omfatte merverdiavgiftsloven og tolloven. Etter vår oppfatning vil en slik regel på disse områdene kunne vært utfordrende i relasjon til å forstå fra skattyters side hvordan omstendighetene skal tolkes i relasjon til disposisjoner som gjennomføres. I kombinasjon med utvidet rett til gjennomskjæring vil det kunne åpne for en rekke tilfeller av uenighet mellom myndighetene og skattyter som gjør omfattende ressursinnsats påkrevd fra virksomhetenes side for å unngå uriktig omklassifisering.

Dersom man beslutter å lovfeste en generell omgåelsesregel, anbefaler Virke at man i første omgang utreder effektene nærmere med hensyn til et brukerperspektiv før regelen gjøres gjeldende på området for merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) og toll (tolloven). Dette sett i sammenheng med at det fremstår som uklart hvordan lovfesting av en generell omgåelsesregel vil slå ut på disse områdene. Dette kan arte seg annerledes enn for skatteloven, og konsekvensene er vanskelig å overskue.

Vennlig hilsen

Hovedorganisasjonen Virke

Harald J. Andersen
Samfunnspolitisk direktør

Iman Winkelman
Fagsjef